

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів другого речення абзацу другого, абзацу третього частини першої статті 12, абзацу другого пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану“

Київ
10 липня 2024 року
№ 136-3(II)/2024

Справа № 1-4/2024(219/24)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайський Олег Олексійович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович (доповідач),
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів другого речення абзацу другого, абзацу третього частини першої статті 12, абзацу другого пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану“ від 15 березня 2022 року № 2136–IX (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 14, ст. 117) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. Суб'єкт права на конституційне подання – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають частині першій статті 8, частинам другій, третій статті 22, статтям 45, 64 Конституції України (є неконституційними), приписи другого речення абзацу другого, абзацу третього частини першої статті 12, абзацу другого пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану“ від 15 березня 2022 року № 2136–ІХ зі змінами (далі – Закон).

У Законі визначено, що:

– „за рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати“ (друге речення абзацу другого частини першої статті 12);

– „у період дії воєнного стану надання працівнику будь-якого виду відпустки (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки у зв'язку з усиновленням дитини) понад щорічну основну відпустку, передбачену абзацом першим цієї частини, за рішенням роботодавця може здійснюватися без збереження заробітної плати. Надання невикористаних днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати“ (абзац третій частини першої статті 12);

– Закон діє у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України „Про правовий режим воєнного стану“, та втрачає чинність з дня припинення або скасування воєнного стану, крім:

„другого речення абзацу другого частини першої та третього речення абзацу третього частини першої статті 12 цього Закону, які втрачають чинність з моменту використання днів відпусток, які були перенесені на період після

припинення або скасування воєнного стану“ (абзац другий пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“).

На думку автора клопотання, якщо буквально тлумачити приписи Закону, які він оспорує, роботодавець може: „одноосібно обмежувати надання щорічної основної відпустки 24 календарними днями на поточний робочий рік“; „переносити на період після припинення або скасування воєнного стану невикористані у період воєнного стану дні відпустки“; „надавати невикористані дні відпустки, що перевищують 24 календарні дні, без збереження заробітної плати“; „невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати після припинення або скасування воєнного стану – до моменту використання днів відпусток, які були перенесені“; „відмовити працівнику у наданні невикористаних днів щорічної відпустки у період дії воєнного стану“.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає, що приписи другого речення абзацу другого, абзацу третього частини першої статті 12 Закону суперечать статтям 45, 64 Конституції України, обґрунтовуючи це тим, що „невикористані дні щорічних відпусток не можуть надаватися за рішенням роботодавця без збереження заробітної плати, адже відповідно до статті 45 Конституції України щорічні відпустки є оплачувані та їх тривалість визначається законами“; „норми, які є предметом конституційного контролю, не обмежують, а скасовують право працівників на щорічну відпустку повної тривалості та її оплату, а також замінюють їх за рішенням роботодавця іншим видом відпустки – відпусткою без збереження заробітної плати <...> відповідно до статті 64 Конституції України допускається обмеження прав на період воєнного стану, а не їх скасування“.

На думку автора клопотання, абзац другий пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“ Закону не відповідає статтям 8, 64 Конституції України, оскільки „розповсюджує свою дію щодо обмеження конституційних прав і свобод на період після закінчення воєнного стану“, не має „правової визначеності <...> універсального характеру, адже втрачає чинність для кожної людини у різний час“ та „ознак передбачуваності (прогнозованості)“; однак „строк дії обмежень,

що встановлені у зв'язку з воєнним станом, повинен бути строково визначений і передбачений законом, а не діями суб'єкта правовідносин“.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини також висноує, що „Верховна Рада України, вносячи зміни <...> до положень Закону <...> фактично скасувала права громадян, гарантовані статтею 45 Основного Закону України“, тому оспорювані приписи Закону не відповідають частинам другій, третій статті 22 Конституції України.

На підтвердження своєї позиції суб'єкт права на конституційне подання посилається на Конституцію України, кодекси та закони України, низку міжнародних актів, а також на рішення Конституційного Суду України.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно з частиною першою статті 147, статтею 150 Конституції України, пунктом 1 статті 7 Закону України „Про Конституційний Суд України“ питання, порушені в конституційному поданні, підвідомчі Конституційному Суду України.

Відповідно до статті 52 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Уповноважений Верховної Ради України з прав людини є належним суб'єктом права на конституційне подання.

Конституційне подання за формою і змістом відповідає вимогам статей 50, 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Отже, є підстави для відкриття конституційного провадження у справі.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 51, 52, 61, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів другого речення абзацу другого, абзацу третього частини першої статті 12, абзацу другого пункту 3 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану“ від 15 березня 2022 року № 2136–IX зі змінами.

2. Унести пропозицію Голові Конституційного Суду України скликати засідання Великої палати Конституційного Суду України для розгляду питань, пов'язаних із конституційним провадженням.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**